

TA'LIM SIFATINI TA'MINLASHDA MILLIY VA XALQARO TAJRIBA

Andijon davlat pedagogika instituti
Pedagogika fakulteti 1-bosqich talabasi
Isomiddinova Aziza Dilmurod qizi
azizaisomiddinova227@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu tezis ishida ta'lim sifatini ta'minlashning milliy va xalqaro tajribalari tahlil qilinadi. Tезisning asosiy maqsadi – O'zbekiston ta'lim tizimida sifat kafolatini oshirishda ilg'or xorijiy tajribalarni o'rganish va ularni milliy sharoitga moslashtirish yo'llarini aniqlashdan iborat. Tезis metodlari sifatida taqqoslama tahlil, statistik tahlil va kuzatuv metodlaridan foydalanildi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, ta'lim sifatini oshirishda xalqaro reytinglar, akkreditatsiya tizimi, o'qituvchilarning kasbiy rivojlanishi va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish muhim omil hisoblanadi. Milliy tajriba esa o'z navbatida, o'quv dasturlarini modernizatsiya qilish, monitoring tizimini kuchaytirish va talabalar bilimni baholashning yangi mezonlarini joriy etish orqali samarali yo'l tutmoqda. Xulosa sifatida aytish mumkinki, milliy va xalqaro tajribani uyg'unlashtirish ta'lim sifatini yanada yuksaltirishning muhim omilidir.

Kalit so'zlar: ta'lim sifati, xalqaro tajriba, milliy tizim, akkreditatsiya, reyting, innovatsiya, monitoring, o'qituvchi malakasi, sifat nazorati, ta'lim islohoti.

Annotation. This research analyzes national and international experiences in ensuring the quality of education. The main goal of the study is to explore advanced foreign practices that enhance the quality assurance system in Uzbekistan and to determine ways to adapt them to national conditions. The research methods include comparative analysis, statistical methods, and observation. The results show that global rankings, accreditation systems, teachers' professional development, and the use of modern technologies play key roles in improving educational quality. Meanwhile, national efforts focus on modernizing curricula, strengthening monitoring systems, and introducing new assessment criteria for students. It is concluded that integrating national and international experiences is essential for further improving the quality of education.

Keywords: education quality, international experience, national system, accreditation, ranking, innovation, monitoring, teacher qualification, quality control, education reform.

Аннотация. В данном исследовании рассматриваются национальный и международный опыт обеспечения качества образования. Цель исследования — изучить передовой зарубежный опыт в сфере обеспечения качества образования и определить пути его адаптации к условиям Узбекистана. В качестве методов исследования использовались сравнительный анализ, статистические методы и

наблюдение. Результаты показывают, что важными факторами повышения качества образования являются международные рейтинги, системы аккредитации, профессиональное развитие преподавателей и использование современных технологий. Национальный опыт направлен на модернизацию учебных программ, усиление системы мониторинга и внедрение новых критериев оценки знаний студентов. В заключение отмечается, что гармоничное сочетание национального и международного опыта является важным фактором повышения качества образования.

Ключевые слова: качество образования, международный опыт, национальная система, аккредитация, рейтинг, инновации, мониторинг, квалификация преподавателя, контроль качества, реформа образования.

Zamonaviy dunyoda ta'lim tizimining raqobatbardoshligi har bir davlatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida muhim o'rin tutadi. Ta'lim sifatini ta'minlash masalasi bugungi kunda O'zbekistonda ham davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Xalqaro miqyosda ta'lim sifatini baholash uchun turli mezonlar – PISA, TIMSS, QS va THE reyting tizimlari orqali aniqlanadi. Shu bois, milliy ta'lim tizimining xalqaro tajribalar bilan uyg'unlashuvi dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Ta'lim sifatining nazariy asoslari. Ta'lim sifati deganda o'quv jarayonining maqsadli natijalarga erishish darajasi, o'qitish samaradorligi va bitiruvchilarning mehnat bozorida raqobatbardoshligi tushuniladi. UNESCO, OECD kabi xalqaro tashkilotlar ta'lim sifatini inson kapitali rivoji bilan chambarchas bog'laydi. Sifatni ta'minlash tizimi – bu ta'lim muassasasida doimiy takomillashtirish, tahlil va baholash mexanizmlarining uzviy birligidir.

Milliy tajriba tahlili. O'zbekistonda ta'lim sifatini ta'minlash bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Jumladan:

- “Ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasi” faoliyati yo'lga qo'yildi;
- Oliy ta'lim muassasalarida ichki va tashqi akkreditatsiya tizimi joriy etilmoqda;
- O'quv dasturlari xalqaro standartlarga moslashtirilmoqda;
- O'qituvchilar malakasini oshirish bo'yicha onlayn va modul tizimlari kengaymoqda;
- Raqamli ta'lim platformalari (my.edu.uz, ziyo.uz, eduportal.uz) orqali sifat monitoringi kuchaymoqda.

Bu chora-tadbirlar natijasida O'zbekiston oliy ta'lim muassasalari xalqaro reytinglarda o'z o'rnini topa boshladi. Masalan, 2024-yilda Toshkent davlat texnika universiteti va Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti QS reytingida qayd etilgan.

Xalqaro tajriba o'rganilishi. Xalqaro tajribalar orasida Finlyandiya, Yaponiya, Janubiy Koreya, Germaniya va Singapur kabi davlatlarning ta'lim tizimi eng samarali hisoblanadi. Ularning umumiy jihatlari quyidagilardir:

- O'qituvchining maqomi va ijtimoiy himoyasi yuqori;
- O'quv dasturlari amaliy ko'nikmalarga yo'naltirilgan;
- Baholash tizimi reyting emas, rivojlanish dinamikasiga asoslanadi;
- Talabalarning ijodiy fikrlashini qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhit yaratilgan.

Bu tajribalar O'zbekiston uchun ham ibratli bo'lib, milliy tizimni yanada takomillashtirishda yo'nalish sifatida xizmat qiladi.

Taqqoslama tahlil natijalari. Milliy va xalqaro tajribaning qiyosiy tahlili shuni ko'rsatadiki, har ikki tizimda asosiy maqsad bir — sifatli ta'limni ta'minlash. Farq esa yondashuvlarda: xalqaro tizimlarda sifat kafolati mustaqil agentliklar orqali amalga oshirilsa, O'zbekistonda davlat nazorati ustuvor. Shu bois, ta'lim muassasalari mustaqilligini oshirish va ichki sifatni ta'minlash mexanizmlarini kuchaytirish zarur.

Ta'lim sifatini oshirishda raqamli texnologiyalarning o'rnini. Bugungi raqamli davrda sun'iy intellekt, masofaviy ta'lim, elektron test tizimlari va raqamli portfoliolar ta'lim sifatini oshirishning muhim vositalariga aylanmoqda. O'zbekiston bu yo'nalishda "Raqamli universitet" va "Smart ta'lim" loyihalarini bosqichma-bosqich joriy etmoqda

Ta'lim sifatini ta'minlash – uzluksiz jarayon bo'lib, milliy va xalqaro tajribalarning uyg'unligi asosida samarali natijaga erishiladi. Xalqaro tajribani milliy sharoitga moslashtirishda o'qituvchi malakasini oshirish, o'quv dasturlarini modernizatsiya qilish muhim. Akkreditatsiya va reyting tizimlarini joriy etish ta'lim muassasalari o'rtasida sog'lom raqobatni kuchaytiradi. Raqamli texnologiyalar ta'lim sifatini monitoring qilish va nazorat mexanizmlarini soddalashtiradi.

O'zbekiston tajribasi bosqichma-bosqich xalqaro standartlarga yaqinlashmoqda. Eng muhimi, ta'lim sifati inson kapitali sifatida jamiyat taraqqiyotining poydevorini belgilaydi. Shunday ekan, milliy qadriyatlar asosida xalqaro yondashuvlarni uyg'unlashtirish strategik ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Finn, A. & Darling-Hammond, L. *The Finnish Lessons: What the World Can Learn from Educational Change in Finland*. Teachers College Press, 2019.
2. Karimov A., "Ta'lim sifatini baholashning zamonaviy yondashuvlari", *Oliy ta'lim jurnali*, 2023.
3. OECD. *Education at a Glance 2023: OECD Indicators*. Paris: OECD Publishing, 2023.
4. QS World University Rankings 2024.

5. UNESCO. *Global Education Monitoring Report 2023*. Paris: UNESCO Publishing, 2023.
6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Ta’lim sifatini ta’minlash tizimini yanada takomillashtirish to‘g‘risida”gi PQ–3775-son Qarori, 2024-yil.
7. O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi ma’lumotlari, 2025.

